

214 ezer pengő inségadót vetett ki az adóhivatal

(A Délmagyarország munkatársától.) A népjóléti kiadások részbeni fedezésére a város az idén is szed inségadót. Az adóhivatal egy héttel ezelőtt kapott utasítást, hogy az 1934-35. évre vesse ki az inségjárulékot. Miután a munkával határidőre kellett elkészülni, az adóhivatalban délelőtt és délután megszokották nélkül késő estig dolgoztak. Egyheti munka után megtörtént az inségjárulék kivetése, a jövő héten kikészítik a fizetési meghagyásokat. 1934-re, illetve 1935-re az adóhivatal 214 ezer

pengő inségjárulékot írt elő. (Tavaly 219 ezer pengő volt az előírás.) A 214.000 pengős előírással szemben a város jövő évi költségvetésében 160.000 pengő van előirányozva inségadóból, mert a számvevőség a tavalyi tapasztalatok után nem mert nagyobb összeget előirányozni. Az 1933-34. évben 180.000 pengő inségadóbevétel volt előirányozva a költségvetésben, ténylegesen azonban 159.000 pengő folyt be, 21.000 pengővel kevesebb az előirányzott tételnél.

MERANO SZÁLLODA

BUDAPEST. IV., Bécsi ucca 2. sz.

Négyemeletes, újjáépített palota a Belváros legszebb helyén. Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz. Fürdőszobák és telefonos szobák. Lift. Udvari szobák P 4 - , uccai szobák P 6.-tól. Étterem házi kezelésben. Diétás konyha. **BALOGH JÓZSEF** a Berliini-téren volt Merán szálloda tulajdonosa

MESÉK A VÉGTELENSÉGRŐL

Irta TONELLI SÁNDOR

A múlt héten a következő izgatón érdekes hír jelent meg a magyar újságokban is:

„**ÚJ ELMÉLET A VILÁGEGYETEMRŐL.** Londonból jelentik: Sir James Jeans híres csillagász a Királyi Tudományos Intézetben artott előadásában kijelentette, hogy számítása szerint a világegyetem mintegy százmilliárd csillagból áll, melyek óriási kocsikerek alakjában vannak szétszórva. Ez a kocsikerek lassan forog. Egy-egy teljes körforgása 250 millió évig tart. Minden szabadszömmel látható csillagra negyven millió olyan csillag esik, amely az emberi szem számára láthatatlan. A legnagyobb látcsövekkel eddig mintegy kétfélszáz millió ködfoltot sikerült megállapítani. Ezek közül pusztán az Androméda ködfoltja ötezer millió csillagból áll. A legtávolabbi ködfoltokról 140 millió év alatt ér a fény a földre. Egyes ködfoltok másodpercenként 24.000 kilométeres gyorsasággal rohannak az űrben. Vannak csillagok, melyek ezermilliószor erősebb fényt sugároznak ki, mint a nap.”

Ezt mondja Sir James Jeans, a híres angol csillagász. Ezzel szemben a babiloni tudósok azt állapították meg, hogy a föld felfordított kerek sajka, — a babiloniak tudvalevőleg az Eufrátesen és Tigrisen szurokkal kibélt kerek nádfonatu csónakokat használtak, — amelynek alsó felében lakozik a mélység, sötétség és halál. A föld félgömbjét a világtenger nyaldossa körül, — ezt a világtenger-elméletet a görögök is átvették a saját mitológiájukba. Mesz-sze keleten óriási, égbenyuló hegvek vannak s a csillagos ég úgy forog e keleti hegvek fölött, mint egy kocsikerek és viszi magával a csillagokat.

Illő tisztelettel meghajtom fejemet a tudomány előtt, de minden tisztelet mellett is megkérdezem, hogy lényegében mi különbség van Sir James Jeans és a babiloni pap-tudósok elmélete között? Mindkettő szerint a világegyetem kocsikerek, csak a modern tudós a mesz-szelátók és egyéb tudományos segédeszközök birtokában nagyobbak képzele a világegyetem méreteit? Mert az, hogy az egyik esetleg egymillió, a másik pedig százmilliárd csillagot tételez fel, igazán nem különbség. Ilyen számokkal tetszés szerint lehet dobálózni. A maga idejében akár az egyik, akár a másik a tudomány legmodernebb álláspontját iuttatja kifejezésre. Ebben közősek. De közősek abban is, hogy egyik állítást sem lehet bizonyítani.

Ennek a feltevésnek az igazolására felidézem egy kis elmefuttatásomat, amely ugyanebben az újságban jelent meg 1930 január 12-én „**UTAZÁS A RELATIVITÁS KÖRÜL**” címmel. Ennek a négy esztendő előtti cikknek az aktualitását az szolgáltatta, hogy akkoriban az a hír járta be a világsajtót, hogy az amerikai Mount Wilson obszervatórium nagyszerű teleszkopijával sikerült egy olyan

ködfoltot felfedezni, amely ötven millió fényév távolságra van tőlünk. Ezt a ködfoltot le is fotografálták s a csillagászati regiszterben, ahol úgy számon tartják az álló és bolygó csillagokat, üstökösöket és ködfoltokat, mint a számadó juhász a birkákat, NC 9169 nevet kapta. A hírhez szakemberek azt a kommentárt fűzték, hogy ennek a ködfoltnak a felfedezését a világegyetem felének megismeréséig jutottunk el. Einstein szerint ugyanis az anyag sűrűségének és eloszlásának kombinatív számítása alapján a világegyetem véges és ennek a véges világegyetemenek az átmérője százmillió fényév. Ez a tétel volt az, amire azt mondtam, hogy nem hiszem el és nem is fogom elhinni soha.

Az okoskodásom nagyon egyszerű volt, de valószínűleg egészen logikus. Azt mondtam, hogy esetleg a csillagászati műszerek még jobban tökéletesednek és eljutunk a százmillió fényév határáig. Mi történik akkor és mi van a százmillió fényéven túl? Ott kezdődik talán a semmi? És ha van, akkor mi ez a semmi? Tudunk-e annyi millió és milliárd kilométert elképzelni, hogy ne lehessen őket újabb és újabb kilométerekkel és fényévekkel megszorítani? Mert ha van kilométer és van fényév, akkor már van valami. Bármennyire megfoghatatlan a végtelenség az emberi elme számára, még mindig érthetőbb és természetesebb, mint annak feltételezése, hogy a mindenség valahol megszűnik. Ami ugyanis megszűnik, az már nem mindenség, ami pedig semmi, azt elképzelni nem tudjuk.

Három esztendő se telt el a Mount Wilson obszervatórium szenczácója után, mikor csaknem egyidejűleg Einstein és De Sitter belga csillagász arra az eredményre jutottak, hogy az euklidesi geometria, tehát a világ végtelenségének tana összeegyeztethető a megfigyelt tényekkel és a relativitás tantételével. Röviden, ez azt jelentette, hogy Einstein visszavonta a világ végtelenségének hipotézisét. A tudósok összekerültek azokkal, akik nem hit-

Borotválkozás előtt bedörzsölés

ték el az obsitos huszár meséjét, hogy katonakorában tulment az operenciás tengeren, eljutott a világ végére és ott a semmibe lógatta a lábát.

Ilyen előzmények után, hogy merjek hinni Sir James Jeansnak, akinek kutatásait hihetetlenül tisztelem addig a pontig, ameddig a pozitív megfigyelések talaján mozog? Hogy higgyem el neki, hogy csillagászati kocsikerek kétszázötven millió év alatt végez egy fordulatot? Hiába tévedett egy-két millió esztendő? Hogy higgyem el neki a 140 millió esztendő távolságot, hogy az a világegyetem határa, mikor négy esztendő alatt ugyanilyen biztonsággal állították a százmillió fényéves határt és ez a határteória nem tartotta magát tovább esztendőnél? Hátha mégis van valami, tul ennek a szinte mérhetetlen távolságnak a határán? És hátha nincs egyáltalán határ? Nem sokkal egyszerűbb, ha elhisszük, hogy a világegyetem csakugyan végtelen és bevalljuk, nem tudjuk, hogy mi van azon a határon tul, amelyet fizikai műszerek segítségével érzékelni és megállapítani tudunk? Ami ezentul esik, az már ugys költészet, nem pedig tudomány. Ha pedig költészet, akkor mindegy, hogy mennyire engedjük szabadon csapongani a fantáziánkat. És ha költészet, mire való határt szabni neki, még pedig olyan határt, amelyet ötezer, vagy három esztendőnkint kell megváltoztatni? Mert a térbeli végtelenséghez viszonyítva éppen olyan közömbös a százmillió és száznegyvenmillió esztendő, mint az időbeli végtelenség szempontjából a babiloniak ötezer, vagy Einstein és De Sitter három esztendeje.

A tlinkita indiánusok meséje szerint a nagy szellem megteremtette a földet, de a kezdetben sötétség uralkodott a földön. Akárcsak a biblíában: „A föld pedig kietlen és pusztá vala és sötétség vala a mélység színén.” A nagy szellemnek volt egy gyékényből font kosara, amelynek hasadéka in világosság szivárgott ki. Meglátta ezt a tlinkita indiánusok ősapja és egy óvatlan pillanatban kinyitotta a kosarat. A kosárban rejtgette a nagy szellem a napot, holdat és csillagokat. A hős tlinkita elrabolta ezeket a világító kincseket és felakasztotta őket az égre, hogy megvilágítsák az emberek nappalát és éjszakáját. Azóta az ég forog és viszi magával a napot, holdat és csillagokat. Azóta van világosság a földön és a tlinkita indiánusok vadászterületei fölött.

Hát kell ennél szebb mese a világegyetem és a csillagos mindenség eredetéről és szükség-e ezt a mindenségről szóló mesét száz, vagy száznegyvenmillió esztendő meséikkel komplikálni, amelyekből még a költészet is hiányzik, mert komoly tudósok, nem pedig poéták találták ki őket?

Cserépkályhák

különbféle szín és méretben kaphatók, átrákok megrendelhetők

Landesberg

cementárugyárában, Szeged.

Az összes építkezési anyagok legjobb beszerzési forrása

A szabadelvű párt V. kerületi választási irodája Török-ucca 7 alatt, Márki Lajos kocsmahelyisége mellett van.

Hivatalos órák:

d. u. fél 2 órától 4-ig, este 5 órától 7-ig.

Az iroda vezetését Ottovay Károly volt szíves elvállalni